

LUX

3 FILM
24 NYELVEN
28 ORSZÁGBAN

FILM

DAYS

**MA VIE DE COURGETTE
(ÉLETEM CUKKINIKÉNT)**

Claude Barras
Svájc, Franciaország

**LUX
FILM PRIZE**

AZ EURÓPAI PARLAMENT
ELKÖTELEZETT A KULTÚRA IRÁNT

ye10
ars

Európai Parlament

MA VIE DE COURGETTE

Életem Cukkiniként

CLAUDE BARRAS ANIMÁCIÓS FILMJE

Cukkini nem egy zöldség, hanem egy bátor kisfiú. Amikor elveszíti édesanyját, azt hiszi, hogy egyedül maradt a világon. Még nem tudja, hogy ki mindenki fog találkozni új életében, a gyermekotthonban. Simon, Ahmed, Jujube, Alice és Béatrice: mindannyiuknak saját története van, de amilyen kemények ezek a történetek, olyan kedvesek a gyerekek. És aztán ott van az a kislány is, Camille. Ha valakinek 10 évesen van egy csomó barátja, és szerelmes lesz, akkor sok mindent felfedez és megtanul. És miért is ne lehetne boldog...

A nagyközönségnek szóló animációs film egy regény alapján készült. Különbözik a fiatal közönségnek szóló produkcióktól eredeti szépsége miatt is (az animált alakoknak nagy, kerek szemük van), de elsősorban hangvétele miatt, ahogyan a komoly témákat nagy érzékenységgel tárgyalja. „Merész dolog volt úgy gondolni, hogy ez a tökéletes választás egy gyerekfilmhez” – ismerte el Céline Sciamma (*Tomboy* és a 2014. évi LUX díjért versenyző *Bande de filles* [Csajkor]), a forgatókönyv írója.

A LÁTVÁNY ÉS A MONDANIVALÓ KÖZÖTT FESZÜLŐ ELLENTÉT

Első ránézésre az *Életem Cukkiniként* gyerekfilmnek tűnik, hiszen az animációs filmet szorosan a fiatal közönséghez társítjuk. Az aránytalanul nagy fejű és kerek szemű szereplők nem is hazudtolják meg az első benyomást, annál is inkább, mert a főszereplő egy kilencéves kisfiú. A körülötte lévő világ meglehetősen színes, és magának Cukkininek is kék színű a haja. Az egyes szereplők ugyanazon minta alapján készültek, különbségeiket az eltérő színek, méret és hang adja, valamint a személyiséget – olykor karikatúraszerűen – meghatározó részletek: Madame Papineau (az otthon igazgatónője) szemüvege, Simon sebhelye, Alice arcát eltakaró szőke tincse.

De a megszokott jeleken alapuló „gyerekmozi” benyomást hamar megzavarja valami: valójában az első percekben észrevesszük, hogy a film témája és hangvétele elég távol esik attól, amelyet általában a gyerekeknek kínálnak: Cukkini anyukája egyedül nézi a tévét, közben sört iszik (a sörösdobozok a földre gurulnak), és kiábrándult megjegyzéseket tesz a sorozat férfi szereplőire („Hazudozó!” – mondja a színészre, aki éppen szerelmet fogad a színésznőnek). Cukkini, akinek a szeme körül a korára nem jellemző sötét karikák vannak, összeszedi az üres sörösdobozokat, hogy a padláson egymásra rakja őket, játsszon velük. De amikor a dobozokból épített torony összedől, a zaj és rendetlenség miatt bosszús anyuka a fia nevét kiabálva indul a padlásra, és foponnal fenyegetőzik...

Az első jelenet nagyon hatásosan tárja elénk a situációt: kikövetkeztetjük, hogy Cukkini anyját a férje elhagyta, a nő pedig elkeseredésében alkoholistá lett. Talán a férfiak iránti általános gyűlöletet vagy a hűtlen férje iránt érzett megvetést vetíti a fiukra, akit egy apró vétségért készült megverni. És mindez megszokott dolognak tűnik.

Ám ez a már eleve visszataszító helyzet még súlyosabbra fordul: Cukkini, a veréstől tartva, lecsukja a padlás csapóajtáját, amely megüti az anyja fejét, aztán halljuk, amint az asszony leesik a lépcsőn. A következő jelenet a néző legsötétebb feltételezését igazolja: a rendőr azt kérdezi Cukkiniktől, hogy az anyukája kedves volt-e vele, amikor pedig az apjáról kérdezik, Cukkini megmutatja a papírsárkányt, amelynek egyik oldalára rárajzolta az apját, a másik oldalára pedig egy tyúkot: „ez apám pipije” – mondja anyja szavait idézve...

A gyerek Cukkini nem értette meg – legalábbis tudatosan nem –, hogy az apja „pipije” nem egy igazi tyúk, de a felnőtt néző természetesen rájön, hogy az apuka egy másik nővel lépett le. Keserű humor, amelyet szintén csak a felnőttek értenek meg.

A film lényege az első percekben világossá válik: Az *Életem Cukkiniként* gyerekfilmre hasonlít; kétségtelen, hogy gyerekek is megnézhetik, hiszen egy gyerek nézőpontjából láttatja a világot, de legalább ennyire szól a felnőtteknek is.

NAGY, KERESZTEMEK

A gyerekfilmek néha abba a hibába esnek, hogy mindent túlzottan leegyszerűsítenek, vagy karikatúraszerűen eltúloznak, a jó és a rossz kettősségére alapoznak. Az *Életem Cukkiniként*-ben valóban ellentét feszül a jók és a gonoszok között (Raymond, a rendőr és Camille nagynénje között...), de ha hajlamosak vagyunk is gyorsan ítélni, sőt előítéleteinkre hagyatkozni (mint Ahmed, aki következetesen vízzel locsolja Raymond fejét, „mert az rendőr”, vagy mint a nő a hegyekben, aki lopással és hazugsággal vádolja Ahmedet, minden bizonnyal azért, mert maghrebi származású), a film azért árnyaltabban tárgyalja a dolgokat.

Például Simonban (sebhelyes arc, halálfejes pulóver, arrogáns viselkedés) gyorsan felismerjük az otthon kis bandavezérét, aki Cukkinint zaklatja: csúfolja, kihúzza alóla a székét, amikor leülni készül, és így köszönti: „Isten hozott a börtönben, kis hülye!” – ami inkább hangzik fenyegetésnek. Mégis, a két fiú közti összeütközést követően Simon szólítja meg Cukkinint, és kezdeményezi a barátkozást azzal, hogy elárulja neki, hogy a gyerekek közül ki miért került az otthonba. Jóllehet Simon végig megtartja lázadó magatartását (az otthon falain mindenütt az ő halálfejes falfirkái díszelnek), később felfedezzük, hogy a „kisebket szekírozó nagyfiú” szerepe mögött egy másik személyiség, a jó szándékú nagyobb testvér rejtőzik. Ő segít Camille-nak elszökni gonosz nagynénjétől, és legfőképpen ő az, aki Cukkini és Camille távozásakor elhívja a kicsiket, holott láthatóan ő is meg van rendülve: „Most versenyt futunk, és aki utolsónak ér célba, az mossa a gatyáimat élete végéig!” Ebben a kicsiknek

szóló felhívásban benne van minden, Simonban munkáló bonyolult érzés: a barátai távozása miatt érzett szomorúság, a tudat, hogy őt sohasem fogják örökre fogadni, az, hogy szeretné a kicsiket megkímélni ettől a nehéz pillanattól, és az is, hogy a nem valódi fenyegetés mögé saját sebezhetőségét akarja elrejteni, végezetül pedig a magány. Mert Simon pont a gyerekkor és a felnőttkor határán van.

Az otthonbeli gyerekeknek saját tapasztalataik miatt csak csonka képük van a felnőttkorról: Cukkini tanúja volt annak, hogy az apja elhagyta őt és az édesanyját, utóbbi pedig alkoholizmusba süllyedt; Alice-t az apja szexuálisan bántalmazta; Simon végignézte, ahogy a szülei „egyfolytában” kábítószereztek, pornófilmeket néztek, most pedig postán érkeznek ajándékok az anyjától, aki egy sort sem ír melléjük; Jujube teljesen örült anyjával élt; Camille látta, amint apja megöli az anyját, majd öngyilkos lesz. Ahmed és Béa szülei kirekesztődtek a francia társadalomból: Ahmed apja börtönben van, mert „kirabolt egy benzinkutat, hogy Nike cipőt vehessen neki”, Béa anyját kitoloncolták. Nem meglepő tehát, hogy elkerekedik a szemük, amikor más példákat látnak. Így amikor Rosy lefekvéskor bejelenti, hogy „pusziosztás” következik, Cukkini alig tud magához térni... Amikor a hegyekben az otthonbeli gyerekek látják, hogy egy kisfiú elesik, akit aztán az anyja felemel és vigasztal, a szemüket meresztik, és mozdulni sem tudnak. „Milyen szép az anyukája!” – mondja egyikük. „Talán nem is az anyukája” – válaszolja egy másik. Úgy tűnik, hogy a gyöngédséggel teli, vigasztaló gesztust egyáltalán nem ismerik, és kétliek, hogy egy anya képes lehet rá. Hasonlóképpen, a Rosy (a nevelőtanárnő) és Monsieur Paul (a tanító) közötti szerelmi viszony szexuális oldala nagyon érdekli őket, próbálják értelmezni. Egyedül Cukkini véli úgy,

hogy: „pont azért, mert szerelmes: azért szorítja erősen, mert fél, hogy elhagyja”. Cukkini minden bizonnyal tudja, mit beszél, mert ő maga is szerelmes Camille-ba.

LASSAN-LASSAN FELÉPÜLNEK

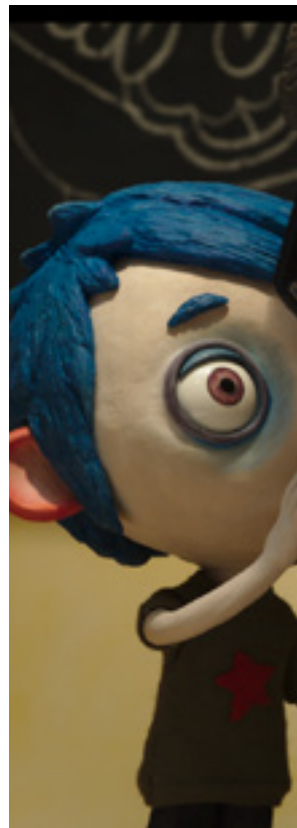
Nehéz tapasztalatokkal a hátuk mögött az otthonbeli gyerekek természetesen szenvednek, és a szenvedés által kiváltott hatás többé-kevésbé látható is. Ahmed éjszakánként bepisil; Alice lába belegabalyodik az ugrálógumiba, és „vibráló módba” kapcsol, amint konfliktus alakul ki a környezetében (reszketni kezd, és evőeszközét a tányérján kocogtatja); Béa, amint meghallja egy autó hangját, felkiált: „Anyu!”; Simon – már említettük – a „kemény fickó” szerepe mögé rejtőzik; Jujube egyfolytában eszik; Camille egy szekrénybe bújjik...

Ártalmas környezetükből kivonva azonban a gyerekek lassan-lassan felépülnek, ez apró jelekből látszik. Cukkini anyjáról egyetlen emlékként egy sörösdobozt hozott magával, amelyből hajót hajtogat, és Camille-nak ajándékozza. Így a korábbi, mégis csak kapcsolatnak számító kötelék nyomorúságos emléke az új, sokkal örömtelibb kapcsolat szép szimbólumává válik. Ahmed, akit a hegyekben tévesen vádol meg a kislány anyja, emlékében csak a kislány nagyvonalú gesztusát őrzi meg, aki neki ajándékozta síszemüvegét, amelyet a fiú azóta is mindenhová magával visz. Alice kényszeres mozgását úgy alakítja át, hogy megpróbálja az egy helyben ugrálás rekordját megdönteni. Ez a nehéz helyzetből a nyugodt és boldog állapotba tartó lassú átmenet lemérhető a falon hagyott, a gyerekek magasságát mutató jeleken is. Amikor Cukkini Raymond-nal és Camille-jal újra ellátogat az anyukájával közös régi lakásba, a nyomok csupa traumához kapcsolódnak (aznap, amikor megbuktam, aznap, amikor apu elment...), Raymond-nál azonban a nyomok boldog eseményhez kapcsolódnak: „aznap, amikor a gyerekeim lettek”.

A film Cukkini Simonnak írt levelével zárul. Ez utóbbi nem sokkal azután, hogy Cukkini megérkezett az otthonba, felfedte neki minden gyerek múltját, végezetül kijelentve: „Minket már nincs, aki szeressen.” Cukkini azonban megírja neki, hogy tévedett, és hogy sem ő, sem Camille, sem a többiek az otthonból nem felejtették el. De talán ennél az üzenetnél is többet árul el Cukkini és Camille beszélgetése az utolsó éjszakán a hegyekben. A kislány elképzeli, milyen jövő várt volna rá az anyjával (sör és tévé...), és örül, hogy sikerült elkerülnie. Camille is szívesebben él a gyerekekkel és az otthon személyzetével, mint nagynénjénél. És hát a Les Fontaines otthon nélkül ők ketten sosem találkoztak volna...

Ez a gyerekfilm tehát a felnőtteknek tesz fel alapvető kérdéseket: milyen mintát akarunk mutatni a gyermekeinknek? A környezet, amelyben őket neveljük, elősegíti harmonikus fejlődésüket? A felnőttek szenvedélyei, frusztrációi, érdekei hatással vannak-e a gyerekekre?

Végezetül pedig – például a meglegházasság feszültségekkel terhes kontextusában – a film hatásosan és meggyőzően bizonyítja, hogy a hagyományos család (egy apa és egy anya) nem feltétlenül a legideálisabb környezet a gyerekek kibontakozásához. Előfordul, hogy az apák és az anyák kudarcot vallanak, felelőtlenek, erőszakosak, nincsenek jelen... Nem a szerep, a státusz, a rokoni viszony a lényeg, hanem a kapcsolat, és az, hogy valaki hogyan vesz részt benne.

TOVÁBBGONDOLÁSRA ÉRDEMES TÉMÁK

A filmben szereplő felnőttek nagyjából vagy a jók, vagy a gonoszak táborába tartoznak. De jó páran nem redukálhatók ezekre a kategóriákra, főképpen a gyermekeik szemében nem, az ő szemléletük azonban változhat. Vizsgáljuk meg például, hogy Cukkini mit mond az anyjáról, vagy mire enged következtetni. Hogyan értelmezhető az apját szuperhősként (maszkban és köpenyben) ábrázoló rajz a papírsárkányon? Hogyan értelmezhető Béa reakciója, amikor az anyja visszatér? És mit gondoljunk Ahmed apjáról, aki börtönben van, mert „kirabolt egy benzinkutat, hogy Nike cipőt vehessen neki”?

A vásári mulatságnak, ahová Raymond elviszi Cukkinit és Camille-t, két fő attrakciója van: a szellemvasút és a céllövölde. Véleménye szerint ezek a pillanatok, amelyekben azt játsszák, hogy magukat ijesztgetik, illetve puskával lövöldöznek, mást jelentenek ezeknek a gyerekeknek, akik korábban átélték a félelmet és az erőszakot?

Az ifjúsági mozinak a felnőtteket is vonzania kell, mert ez utóbbiak viszik a gyerekeket filmet nézni, és ha ők maguk nem lelnek benne örömet, többet nem viszik moziba a gyerekeket! Ez a szándék gyakran egy kikacsintásokból és utalásokból álló második réteget hoz létre. Az *Életem Cukkiniként* esetében azonban nem erről van szó. Ismer más olyan „családi mozit”, amely hasonlóképpen valódi párbeszédet tesz lehetővé a szülők és a gyerekek között ahelyett, hogy csupán párhuzamos olvasatokat kínálna? Melyek ezek?

les grignoux

EURÓPAI FILMEK TÍZ ÉVE AZ EURÓPAIAK SZÁMÁRA

Az Európai Parlament bemutatja a 2016. évi LUX FILMDÍJÉRT versengő 3 filmét:

À PEINE J'OUVRE LES YEUX (*Felnyitom a szemem*),

Leyla Bouzid filmje

Franciaország, Tunézia, Belgium, Egyesült Arab Emírségek

MA VIE DE COURGETTE (*Életem Cukkiniként*),

Claude Barras filmje

Svájc, Franciaország

TONI ERDMANN,

Maren Ade filmje

Németország, Ausztria, Románia

Ezek a sokrétű történetek, amelyek tehetséges fiatal európai filmrendezők és filmrendezőnők rendkívüli elhivatottságának és kreativitásának eredményeként jöttek létre, az 5. LUX FILMNAPOK során kerülnek vetítésre.

LUX FILMDÍJ

A kultúra alapvető szerepet játszik társadalmaink kialakításában.

Ezt szem előtt tartva az Európai Parlament 2007-ben létrehozta a LUX FILMDÍJAT, amelynek célja az európai filmek Európa-szerte történő forgalmazásának bővítése, valamint a jelentős társadalmi kérdésekről folytatott európai szintű eszmecserek ösztönzése.

A LUX FILMDÍJ kivételes kezdeményezés. Míg a legtöbb európai koprodukciót csak a származási országaiban játsszák, és – még az EU-n belül is – ritkán forgalmazzák máshol, a LUX FILMDÍJ megadja azt a ritka lehetőséget három európai filmnek, hogy az EU 24 hivatalos nyelvén feliratozzák őket.

A LUX FILMDÍJ győzteséről az Európai Parlament képviselői szavaznak, a győztest 2016. november 23-án hirdetik ki.

LUX FILMNAPOK

A LUX FILMDÍJ nyomán született meg a LUX FILMNAPOK rendezvény. 2012 óta a LUX FILMDÍJÉRT versengő három filmet a LUX FILMNAPOK keretében mutatják be a szélesebb európai közönségnek.

A LUX FILMNAPOK keretében szeretnénk Önt meghívni egy felejthetetlen kulturális élményt nyújtó, határokon átívelő eseményre. 2016 októbere és decembere között csatlakozhat Európa mozirajongóihoz és megtekintheti az *À peine j'ouvre les yeux (Felnyitom a szemem)*, *Ma vie de Courgette (Életem Cukkiniként)* és a *Toni Erdmann* című filmeket az Európai Unió 24 hivatalos nyelvének egyikén. Ne felejtse el szavazni a kedvenc filmjére honlapunkon: luxprize.eu vagy Facebook-oldalunkon!

KÖZÖNSÉGDÍJ

A LUX FILMDÍJ közönségdíját a nézők kedvenc filmje kapja. Ne felejtse el szavazni az *À peine j'ouvre les yeux (Felnyitom a szemem)*, *Ma vie de Courgette (Életem Cukkiniként)* vagy a *Toni Erdmann* című filmre! Ha szerencséje van, 2017 júliusában az Európai Parlament meghívására részt vehet a Karlovy Vary Nemzetközi Filmfesztiválon, és Ön jelentheti be a közönségdíjat elnyerő film címét.

NÉZZE MEG,
VITASSA MEG,
SZAVAZZON

@luxprize

#luxprize

LUX
PRIZE
.EU

RENDEZŐ: Claude Barras

FORGATÓKÖNYV: Céline Sciamma

OPERATŐR: David Toutevoix

VEZETŐ ANIMÁTOR: Kim Keukeleire

ZENESZERZŐ: Sophie Hunger

PRODUCEREK: Max Karli, Pauline Gygax,
Aremelle Glorennec, Eric Jacquot, Marc Bonny

PRODUKCIÓ: Rita Productions, Blue Spirit
Productions, Gebeka Films, KNM, Radio
Télévision Suisse, SRG SSR, Rhône-Alpes
Cinéma, France 3 Cinéma, Helium Films

KÉSZÍTÉS ÉVE: 2016

IDŐTARTAM: 75 perc

MŰFAJ: animációs film

ORSZÁG: Svájc, Franciaország

EREDETI NYELV: francia

FORGALMAZÓ: Vertigo

